

Materiale i vor Statistik. Naar Udvalget ikke er fremkommet med noget Forslag i den Retning, var det ikke, fordi vi ikke havde Materiale nok, men snarere, fordi vi havde for meget Materiale til vor Raadighed. Det, vi skulde finde, var en Værdimaaler, som kunde angive en nøjagtig Pris for de 4 Livsfornødenhedsartikler: Føde, Klæder, Bolig og Ildebrændsel.

I Underudvalget var der, som sagt, Enighed om Ønskeligheden af at naa et Maal i den Retning. Men det viste sig, at der ikke kunde blive Enighed om, hvilken Vej man skulde følge. Der var flere Veje, man kunde gaa. Man kunde f. Eks. tage Indkomstskatten til Staten som Norm, som Værdimaaler, men denne Skat, der har virket i saa faa Aar, var ikke saa indarbejdet, at den kunde anses for i alt Fald i Øjeblikket at være saa paalidelig, som det kunde ønskes. Der var andre i Udvalget, som mente, at vi skulde se at finde nogle faa Artikler blandt Landets egne Produkter, som man kunde tage som Værdimaaler. Ogsaa ad den Vej kunde man komme frem. Der var andre, som mente, at man burde ty til Statistikken og der tage en Del Grupper, samle de paagældende Priser og derudaf finde en Værdimaaler, idet man saa ikke maatte tage for faa Grupper. Jeg var nærmest mellem dem, der hældede til den Anskuelse, og vi havde, som sagt, rigeligt Materiale dertil. Det bedste Materiale i den Henseende havde vi efter min Mening i „Statistisk Tabelværk“. I dette Værk for 1906 Pag. 11 findes der 41 Varegrupper, ikke Grupper, som „Statistisk Bureau“ har taget vilkaarligt, men Grupper, som det har arbejdet med gennem en lang Aarrække. Vi have Optegnelser for disse Grupper Vedkommende fra 1876 til 1906, altsaa for 31 Aar. Det er de saakaldte Indeksnummere. Det er ikke alene Danmark, der bruger dem, ogsaa England og Tyskland, de to Lande, med hvilke vi have størst Handelsforbindelse, Udførsel og Indførsel, bruge de samme Varer til at maale Livsfornødenhederne, og det er interessant at se, hvorledes Svingningerne i disse Tal for de 3 Landes Vedkommende følges temmelig nøje ad. Det ses paa næste Side i den nævnte Bog. Der kan ganske vist i enkelte Aar være betydelig Stigen eller Fald, men Svingningerne ere temmelig ens i de tre Lande. Det er et Bevis paa, at disse Grupper ere et godt og paalideligt Grundlag.

Nu kan man sige, og det er sagt:

Naar man vælger denne Norm og tager saa stort et Antal Grupper, ville Svingningerne for en Gruppe modvirke og udjævne Svingningerne for en anden Gruppe, saa at Resultatet ikke faar nogen særlig Indflydelse paa Lønningerne, og alt Arbejdet med Udregningerne ikke er Umagen værd. Det kunde maaske se saaledes ud, men det er ikke Tilfældet, det viser sig, naar man ser paa de foreliggende Tal. Man tager 100 som det Tal, man gaar ud fra. Dette Tal forekommer i 1893, da stode i alt Fald de to Lande netop paa Tallet 100. I det Aar, da Priserne have været allerhøjest, i 1876, have de været oppe paa 145, og i det Aar, da de have været allerlavest, i 1895, stode de paa 92. Hvor stor Forskel betyde disse Svingninger for en Lønning, der tænkes fastsat saaledes, at Satsen 1,000 Kr. svarer til Tallet 100? I 1893 vilde Lønningen altsaa have staaet paa 1,000 Kr., men i 1876, hvor Priserne vare højest, paa 1,450 Kr., og i 1895, da de vare lavest, paa 813 Kr. Det er en Difference paa 637 Kr. Det er en ikke ubetydelig Forskel, saa vi kunne se, at det svinger snart maaske for meget, snart for lidt. Men kan det siges, at det svinger for meget, og at det derved bliver uretfærdigt? Nej, paa ingen mulig Maade, thi er det retfærdigt paa den ene Maade, er det det ogsaa paa den anden. Er det retfærdigt overfor Yderne, er det ogsaa retfærdigt overfor dem, der nyde.

Naar Underudvalget desuagtet ikke har stillet Ændringsforslag, er det nærmest, fordi det ikke kunde blive enigt om disse Grupper, som de nærmest skulde holde sig til, eller om, hvilken af disse tre Veje, jeg har nævnt, man skulde gaa, og ogsaa fordi Underudvalget under sine Forhandlinger mente at burde lade Sagen hvile, bringe den frem nu her ved anden Behandling og saa lade Tinget tænke over det, og særlig fordi vi ønskede at vide, hvorledes de Herrer Ministre stille sig overfor dette Spørgsmaal. Jeg har ganske vist talt med afdøde Finansminister Lassen, men hvad hans Udtalelser vare i den Retning, skal jeg ikke referere, al den Stund han jo ikke nu faar mere med Sagen at gøre, men jeg vil henstille til de respektive Ministre at udtale sig om det Spørgsmaal. Hvis de mene, at der er en fremkommelig Vej at finde ved en saadan Gradmaaling, haaber jeg, at de nok finde den. Tro de derimod ikke, at det er muligt, ja, saa er, jeg vil ikke sige, Haabet ude, men saa er der ikke lyse Udsigter for disse. Dersom Ministrene imidlertid